

**ПЛАН
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
з дисципліни «ПОЛІТЕКОНОМІЯ»**

**практичні заняття, годин – 30
Викладач – ст.викл. Мішина О.Б**

Обсяг в годинах	Назва та стислий зміст практичного заняття	Мета роботи
2	<p><i>Предмет і метод політичної економії</i> Основні поняття: категорія «економіка», меркантилізм, фізіократія, класична політична економія, пролетарська політична економія, вульгарна політична економія, маржиналізм, кейнсіанство, монетаризм, предмет політичної економії, мікроекономіка, макроекономіка, функції політичної економії, метод політичної економії, сходження від абстрактного до конкретного, індукція та дедукція, аналіз і синтез, якісні та кількісні дослідження, нормативна і позитивна економіки, економічні категорії та закони.</p>	<p>З'ясувати виникнення і предмет політичної економії, її функції та місце у системі економічних наук і системі господарювання, визначити основні засоби пізнання економічних процесів, сутність економічних категорій та законів.</p>
2	<p><i>Виробництво матеріальних благ і послуг. Продукт і характер праці</i> Основні поняття: продуктивні сили, робоча сила, засоби праці, предмети праці, фактори виробництва (економічні ресурси), праця, капітал, природні ресурси, здатність до підприємницької діяльності, продукт праці, матеріальні та нематеріальні блага, матеріальне і нематеріальне виробництво, виробнича та невиробнича сфери, крива виробничих можливостей, альтернативні витрати, спадна продуктивність, технологія, економічне зростання.</p>	<p>З'ясувати фундаментальні положення політичної економії про господарську діяльність суспільства і структуру факторів виробництва, виявити склад суспільного продукту і параметри ефективності економічної діяльності та проблеми технологічного вибору в економіці.</p>
2	<p><i>Економічні потреби та інтереси</i> Основні поняття: економічні потреби, структура економічних потреб, ієрархія економічних потреб, суть економічного інтересу, розбіжність економічних інтересів власників різних ресурсів, система економічних інтересів, матеріальні стимули.</p>	<p>Розкрити зміст і склад економічних потреб, охарактеризувати суть і систему економічних інтересів.</p>
2	<p><i>Соціально-економічний устрій суспільства. Економічна система та закони її розвитку</i> Основні поняття: право власності, економічний зміст власності, форми приватного типу власності, форми колективного типу власності, форми державного типу власності, організаційно-економічні відносини, поділ праці, кооперація праці,</p>	<p>З'ясувати предмет політичної економії шляхом аналізу відносин власності, розкрити економічний зміст відносин власності, їх взаємодію з розвитком продуктивних сил і надбудовою, охарактеризувати склад і закономірності розвитку економічних систем.</p>

	<p>економічні суперечності, надбудовні відносини.</p> <p><i>Риси товарного виробництва. Товар та його властивості</i></p> <p>Основні поняття: натуральна форма господарства, товарна форма господарства, суспільний поділ праці, економічна відокремленість виробників, обмін, товар, споживча вартість, мінова вартість, конкретна й абстрактна праці, приватний та суспільний характер праці товаровиробника, форми мінової вартості, закон вартості, корисність, закон граничної корисності.</p>	<p>Розкрити суттєві риси та закономірності виникнення товарної форми виробництва і тенденції її розвитку, з'ясувати соціально-економічну природу найелементарнішої клітини товарного виробництва – товару і розвиток його суперечностей, проаналізувати зміст закону вартості та його функцій.</p>
4	<p><i>Виникнення, функціонування та розвиток грошей. Інфляція та її форми</i></p> <p>Основні поняття: гроші, повноцінні гроші, неповноцінні гроші, золотий стандарт, декретні гроші, гроші як міра вартості, масштаб цін, гроші як засіб обігу, гроші як засіб платежу, гроші як засіб накопичення, світові гроші, грошові агрегати, закон обігу за трудовою теорією вартості, кількісна теорія грошей, інфляція, інфляція попиту, прихована інфляція попиту, відкрита інфляція попиту, інфляція витрат, відкрита інфляція витрат, прихована інфляція витрат, повзуча інфляція, галопуюча інфляція, гіперінфляція, наслідки інфляції, антиінфляційна політика.</p> <p><i>Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата</i></p> <p>Основні поняття: капітал, додаткова вартість, норма додаткової вартості, нагромадження капіталу, джерела і фактори капіталістичного накопичення, робоча сила як товар, споживча вартість робочої сили, вартість робочої сили, заробітна плата, номінальна зарплата, реальна зарплата, погодинна зарплата.</p>	<p>З'ясувати природу грошей, закономірності їх виникнення та розвитку, проаналізувати сутність грошей через їх функції, розкрити зміст законів обігу грошей, проаналізувати проблему інфляції, її основні види, розкрити сутність антиінфляційної політики, її основні методи та шляхи.</p> <p>Проаналізувати процес функціонування індивідуального капіталу, джерела і фактори його накопичення, розкрити економічні відносини щодо функціонування робочої сили як одного із головних факторів виробництва, суть і форми заробітної плати.</p>
2	<p><i>Ринок, його суть і функції. Моделі ринку. Конкуренція і ціноутворення</i></p> <p>Основні поняття: ринок, ринкова система господарювання, попит та об'єм попиту, пропозиція і об'єм пропозиції.</p>	<p>З'ясувати найважливіші закони функціонування та розвитку ринкової системи, проаналізувати головні моделі ринку, визначити особливості ціноутворення за чистої монополії, за досконалої конкуренції, за монополістичної конкуренції та за умов олігополії.</p>
2	<p><i>Домогосподарство в системі економічних відносин</i></p> <p>Основні поняття: домогосподарство, функціонально-виробничий розподіл, ресурсні (факторні) доходи, соціальний</p>	<p>Проаналізувати один із головних суб'єктів господарювання у змішаній економіці – домогосподарства, з'ясувати</p>

	<p>розподіл, суспільна стратифікація, крива Лоренца, рівень життя, спосіб життя. <i>Підприємство як товаровиробник. Валовий дохід і прибуток</i> Основні поняття: підприємство, фірми, горизонтальна інтеграція, вертикальна інтеграція, конгломерат, галузь, одноосібне володіння, партнерство, корпорація, акціонерне товариство, венчурне підприємництво, статутний фонд, повне товариство, командитне товариство, товариство з обмеженою відповідальністю, товариство з додатковою відповідальністю, контрольний пакет акцій, активи, пасиви, чистий прибуток, чистий збиток, банкрутство.</p>	<p>економічні умови його дії та функції, Визначити факторні доходи і передумови соціальної диференціації. Визначити сутність категорій підприємство і фірма, з'ясувати їх основні види, переваги і недоліки, розкрити механізм установалення зв'язків між учасниками господарських товариств.</p>
2	<p><i>Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента</i> Основні поняття: земля як об'єкт економічних відносин, земельна рента, феодална земельна рента, грошова рента, капіталістична земельна рента, диференціальна земельна рента першого виду, диференціальна земельна рента другого виду, абсолютна рента, монопольна рента, земельний податок, ціна землі, аграрно-промисловий комплекс</p>	<p>Визначити сутність аграрних відносин, з'ясувати особливості їх функціонування і форми виявлення, розкрити сутність торговельного капіталу та економічної діяльності у товарному обігу, проаналізувати сутність позикового капіталу, з'ясувати джерела його формування, дохідності, роль і форми виявлення</p>
2	<p><i>Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми</i> Основні поняття: суспільне відтворення, сукупний суспільний продукт, кінцевий продукт, чистий продукт (національний дохід), фонд відшкодування матеріальних витрат, фонд споживання, фонд накопичення, чисті інвестиції суспільства, валовий внутрішній продукт, валові приватні внутрішні інвестиції, чистий експорт, амортизація від зношення основного капіталу, національні об'ємні показники, реальні об'ємні показники.</p>	<p>З'ясувати закономірності функціонування суспільного капіталу, умови і типи суспільного відтворення, розкрити показники національної економіки в цілому, відмінність їх номінальних і реальних значень.</p>
2	<p><i>Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою.</i> Основні поняття: економічний прогрес, економічне зростання, прогрес технологічного способу виробництва, прогрес господарського механізму, екстенсивний тип економічного зростання, інтенсивний тип економічного зростання, економічна ефективність, продуктивність праці, технічна будова капіталу, вартісна будова капіталу, органічна будова</p>	<p>Охарактеризувати сутність економічного зростання, його типи, фактори і критерії розвитку, назвати і розкрити багатоваріантність економічної циклічності, визначити і проаналізувати фази промислового циклу, з'ясувати матеріальну базу промислових циклів і причини криз, визначити і проаналізувати основні фактори, які впливають на функціонування ринку праці, показати основні напрями</p>

	<p>капіталу, короткі хвили, будівельні цикли, структурні кризи, довгі хвили, промисловий цикл, економічне піднесення, криза надвиробництва, застій, депресія, пожвавлення, економічний цикл, ринок робочої сили, попит на робочу силу, пропозиція робочої сили, безробіття, фрикційне безробіття, структурне безробіття, циклічне безробіття, інституціональне безробіття, застійне безробіття, сезонне безробіття, прихована незайнятість, закон Оукена, крива Філіпса.</p>	<p>державного втручання в ринок праці, розглянути проблеми безробіття та причини його виникнення, проаналізувати форми безробіття, розкрити соціально-економічні наслідки безробіття, визначити сутність закону Оукена та показати зв'язок безробіття з інфляцією, охарактеризувати систему соціального захисту населення в умовах ринкової економіки.</p>
2	<p><i>Господарський механізм у системі суспільного відтворення. Держава та її економічні функції</i> Основні поняття: державне регулювання, правова база, антимонопольна політика, трансфертні платежі, суспільні блага, негативні зовнішні ефекти (витрати переливу), позитивні зовнішні ефекти, дискреційна фіскальна політика, дискреційна кредитно-грошова політика, державний сектор, квазісуспільні блага, приватизація, роздержавлення, денаціоналізація, державні фінанси, бюджетна система, прямі податки, непрямі податки, податкова ставка, неоподатковуваний мінімум, мультиплікатор державних видатків, «вбудовані» стабілізатори, ефект витіснення, бюджетний дефіцит, державний борг, функції центрального банку, грошовий мультиплікатор, грошова база, повний грошовий мультиплікатор, політика «дешевих грошей», політика «дорогих грошей», дисконтна політика, операції на відкритому ринку.</p>	<p>Розглянути необхідність державного втручання у господарські процеси, головні соціально-економічні функції держави, її участь у кругообігу ресурсів, продуктів і доходів, з'ясувати сутність економічних відносин у межах державного сектора економіки та охарактеризувати його взаємодію з приватним сектором, визначити сутність державних фінансів в бюджетній системі, проаналізувати систему оподаткування, з'ясувати напрями бюджетних видатків, пояснити зміст і цілі фіскальної політики, розкрити її роль у процесі стабілізації економіки, з'ясувати сутність вбудованих стабілізаторів, назвати причини дефіциту державного бюджету.</p>
2	<p><i>Сучасні економічні системи. Особливості розвитку перехідних економік</i> Основні поняття: змішані економічні системи, державний і приватний сектор, протиріччя сучасних економічних систем, перехідна економіка.</p>	<p>Розкрити властивості сучасних економічних систем, взаємодію приватного і державного секторів, з'ясувати протиріччя змішаної економіки, охарактеризувати особливості перехідної економіки.</p>
2	<p><i>Суть і структура світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин</i> Основні поняття: міжнародний поділ праці, міжнародні економічні відносини, абсолютна перевага, порівняльна перевага, міжнародна торгівля, торговельний баланс, фритредерство, протекціонізм, тарифні бар'єри,</p>	<p>З'ясувати сутність міжнародного поділу праці та факторів, які викликають посилення інтернаціоналізації виробництва, розглянути концепції абсолютних і порівняльних переваг, з'ясувати зміст міжнародної торгівлі, проаналізувати її динаміку та</p>

	<p>нетарифні бар'єри, міграція капіталу, прямі інвестиції, портфельні іноземні інвестиції, міграція робочої сили, міграційне сальдо, платіжний баланс, дефіцит платіжного балансу, національна валюта, іноземна валюта, валютні операції, валютний курс, валютний паритет, девальвація, ревальвація, фіксований валютний курс, плаваючий (гнучкий) валютний курс, валютна інтервенція, валютний контроль, валютний кліринг, конвертована валюта, валютний ринок.</p>	<p>форми прояву, дати аналіз торговельного балансу, розглянути процес міжнародного руху капіталу та проаналізувати його форми, розглянути процес міграції робочої сили, з'ясувати зміст та структуру платіжного балансу, визначити сутність валютних відносин і умови їх розвитку, пояснити що таке валютний курс, розглянути і оцінити різні системи валютних курсів, проаналізувати механізми валютного регулювання.</p>
2	<p><i>Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток України</i> Основні поняття: глобальні проблеми, МВФ, МБРР, СОТ, генеральна угода з тарифів і торгівлі, ЄС, НАФТА, проблеми і перспективи економічного розвитку України.</p>	<p>Визначити основні глобальні проблеми, охарактеризувати участь в їх вирішенні різних міжнародних організацій, у тому числі системи ООН, розкрити проблеми і перспективи економічного розвитку України.</p>